

~čarouné~ SLOVENSKO

ŽIVOTNÝ ŠTÝL ♦ CESTOVANIE ♦ ŠIKOVNÍ ĽUDIA ♦ ZAUJÍMAVOSTI

DECEMBER 2021

Z ovčej kože

*Teplé vyšívané
kožušky z Hrochote
sú na celý život*

Tradície

**Magické obrady
z Červeného Kameňa**

VIANOCE,

aké milujeme

3,90 €

9 772585 800009

Zima na horách ♦ Maľované ľudové piesne ♦ Fľaše trpezlivosti

~čarouné~
SLOVENSKO

Exkluzívny kalendár
už v predaji

KALENDÁR 2022

~ V kníhkupectvách a na **www.evitovky.sk** ~

EDITORIÁL

Milí čitatelia,

akoby to bolo včera, čo sme s očakávaniami víťali rok 2021, a ani sme sa nenazdali, sme na jeho konci. Žiadalo by sa takto na sklonku roka sumarizovať, možno aj s ceruzkou a notesom v ruke, a odškrtnávať si, čo sa podarilo, kde ešte trochu čosi chýbalo, a čomu sa bude treba venovať naďalej. Ono sa to v ten posledný mesiac priam pýta, obzrieť sa na chvíľu na uplynulý čas, obzvlášť predtým, než úderom poslednej polnoci vstúpime do ďalšieho letopočtu, ale viete čo? Myslím si, že v tomto sviatočnom čase mnohí z nás nehľadia len na tých predchádzajúcich vyše jedenásť mesiacov (áno, iste každý v duchu poďakujeme, že sme ich prežili v zdraví a spolu), ale som presvedčená, že naša myseľ práve teraz blúdi oveľa hlbšie do minulosti. Do čias nášho detstva, k čarovnému obdobiu Vianoc, ktoré sme trávili v kruhu svojich rodičov a starých rodičov, užívali sme si ich spoločnosť, blízkosť, harmóniu, a – ani o tom často nevediac – vrývali sme si do pamäti prežívanie všetkých tých rodinných zvykov, ktoré si priniesli od svojich predkov. Postupom času sme ich aj my začali vyťahovať zo svojich spomienok, a s tou istou vrúcnosťou a láskou ich každý rok opakujeme pred svojimi deťmi, s nádejou, že o desiatky rokov si možno aj ony takto budú nostalgicky pripomínať nás, svojich najbližších, svoje detstvo či rodisko. Zaužívané tradície a zvyky si totiž istým spôsobom nosíme so sebou ako rodinnú genetickú stopu. Že prehánam? Vezmime si hoci len taký obyčajný štedrovečerný šalát s majonézou. Skúste sa cvične v okruhu zopár svojich priateľov spýtať, ako ho doma robia. Každý vám povie recept na ten „najlepší na svete“, ale bude úplne iný než ten váš. Lebo predsa tam musí ísť okrem hrášku či mrkvy aj zeler. Lebo tam v žiadnom prípade nemôže ísť vajce. Nadrobno nakrájané jablčko, to ste kde počuli, ani omylom. Majonéza len domáca! Aj preto milujeme Vianoce, lebo sú úplne celé „naše“, do bodky také isté, ako keď ešte s nami boli náš dedo, otec, mama či ktokoľvek nám blízky. Pri každom prekrojenom jablčku, orechu hodenom do kúta, lyžičke šošovicovej polievky či medovom krížiku na čele máme pocit, že sú stále s nami a že takto to má byť. A bude. Aj o rok, dva, desať, dvadsať, dokým budeme všetky tie „naše“ tradície uchovávať. Prajem vám šťastné Vianoce!

*Práve v tomto
čase sa
obzeráme do
minulosti.*

Róberta Karpinská, šéfredaktorka
roberta.karpinska@carovneslovensko.sk

Sledujte nás na sociálnych sieťach

www.facebook.com/magazincarovneslovensko

www.instagram.com/carovne_slovensko
#carovneslovensko

20

12

30

8 Čarovné oko

Miesto na vaše unikátne fotografie z potuliek po Slovensku.

12 Biela zima

Konečne je tu. Zima, jedno z najčarovnejších období roka, keď sa celá krajina oblečie do bielej periny. Pochodil som si naše krásne hory a miesta, kde nebola o sneh núdza. Pri tejto fotostory budete mať chuť napláňovať si dovolenku v horách a zažiť rovnakú zimnú rozprávku.

20 Čarovné Vianoce

Konáre stromov sa skláňajú pod ťarchou snehu, Tovarský potôčik je takmer zamrznutý. Nad obcou Červený Kameň v Bielych Karpatoch zapadá slniečko, mráz už jemne kreslí na okná domov, za ktorými sa ohrievajú deti. Prichádza magický čas Vianoc.

30 V zime zahrejú...

A v lete zase príjemne chladia. Reč je o tradičných kožuškoch z ovčej kože. Anna Šimková z Hrochote sa venuje ich výrobe už roky, niekoľko ich ušila aj pre Lúčnicu.

38 Tatry ma dobíjajú

Martin Maličský je jeden z našich najlepších nosičov, nielenže bežne vyniesol 4-krát do týždňa náklad na Téryho chatu, no viackrát vyhral nosičské preteky. Keď pre zdravotné problémy musel s nosením prestať, začal fotiť.

44 Trápili sa, ľúbili, žili

„V ľudovkách cítiť mentalitu ľudí, ktorí ich skladali. A ich pocity. Ako sa trápili, ľúbili, ako žili,“ hovorí výtvarníčka Katarína Vavrová, ktorá vo svojom najnovšom cykle dáva vizuálnu podobu slovenským ľudovým piesňam.

50 Krajina pokladov

Územie Slovenska bolo v stredoveku zásobárňou drahých kovov a mincí pre monarchiu. Najzachovanejšie mince zo slovenského územia dnes majú hodnotu stoviek tisíc eur.

56 Šťastné a útulné!

Od začiatku adventu si môžeme začať užívať inakosť konca roka. Aj doma by mala byť vidieť a cítiť zmena, pribudnú vianočné symboly, svetielka,

Foto na titulke:
Martin Maličský

vône. To sú tiež dôležité ingrediencie na šťastné a spokojné sviatky.

60 Večná krása vianočná

O rastlinách, z ktorých odišla vlaha, no ak chceme, budú rady dávať ďalej. Silu, vôňu aj krásu.

68 Lesné torpédo

Túžite vidieť na Štedrý deň zlaté prasa, ktoré vlastne ešte nikto nevidel? To skôr v tomto čase stretnete v lese diviaka. Na rozdiel od neho však zlaté prasa ľudí nenaháňa a ani ich nehryzie!

74 Ako vzniká biele zlato

Bez cukru si mnohí nevedia predstaviť kávu, čaj či koláčik. Ako sa vlastne repa premení na biele zlato, bez ktorého by Vianoce síce boli šťastné a veselé, ale rozhodne nie také sladké?

82 Kúzlo „starých“ kníh

Ručné viazanie kníh či tlačenie textov už nevidieť často, no my sme práve takúto vzácnu dielňu navštívili v Trnave.

88 V čajovom laboratóriu

Keď Lenka a Dávid pred siedmimi rokmi zistili, že ich vlastnoručne namiešané čajové experimenty priateľom chutia, neostali pri snoch a vyhnuli si rukávy.

94 Perníková rodina

Keby si chceli Hauríkovci postaviť perníkovú chalúпку, pokojne by mohli. Stavebného materiálu majú dosť,

zachovávajú voňavú tradíciu po starom otcovi.

100 Pečieme vianočné stálice

Bez vypekania by to ani neboli poriadne sviatky! Pusťte si koledy alebo obľúbené pesničky a skúste si upiecť niektorú zo stálic našich vianočných stolov.

104 Bylinková lekárň

Benedikt lekársky vyzerá celkom ako bodliak, ale patrí k najlepším bylinkám proti nechutenstvu a tráviacim ťažkostiam. Dokonca pomáha upokojiť nervy a prináša hlboký spánok.

106 Vo vianočnej nálade

V útulnom dome neďaleko Bratislavy už „vo vzduchu“ cítiť Vianoce. V obývačke nás víta živý stromček, ktorý rozvoníava na celý dom a spolu s výzdobou dotvára atmosféru v tomto čarovnom ročnom období, ktoré zbožňujeme. Čas Vianoc.

114 Fľaše trpezlivosti

Miniatúrne drevené modely vložené do sklenenej fľaše vzbudili náš záujem. „Ako ich tam dostali?“ pýtali sme sa v Pohronskom múzeu v Novej Bani. Netušili sme, že si tú istú otázku položil pred rokmi aj Novobančan Pavol Konečný. A odvtedy vznikli stovky nových fliaš trpezlivosti.

122 Otestujte sa

Vyskúšajte, či by ste spoznali slovenské lokality len podľa jednej fotografie a jedného písmena...

126 Regál

Prinášame decembrové novinky a tipy z našich obchodov.

~čarouné~ SLOVENSKO

Ročník V., číslo 12, december 2021, mesačník

ŠÉFREDAKTORKA:
Róberta Karpinská

SPOLUPRACOVNÍCI:
Veronika Nichta Mráziková, Katarína Abeille, Júlia Čechová,
Richard Filipko, Dan Himič, Zuzana Jurgová, Soňa Košíková,
Petra Spišáková

ZALOMENIE A DTP:
Martina Buzinkayová

OBRAZOVÁ REDAKTORKA:
Beta Hriadelová

ÚPRAVA OBRÁZKOV:
Vratko Tóth

FOTO:
Pavol Funtál, Peter Mayer,
Miroslava Spodniaková, Jaroslav Vyhnička

E-MAILOVÁ ADRESA REDAKCIE:
magazin@carovneslovensko.sk

TELEFÓNNE ČÍSLO REDAKCIE: 02/48 238 301

TITULNÁ FOTOGRAFIA: Martin Maličský
EDITORIÁL FOTO: Katarína Kincelová

SPOLUPRACOVNÍCI FOTO:
Peter Kováč

ILUSTRAČNÉ FOTOGRAFIE:
Dreamstime, Shutterstock, TASR

mafra slovakia

VÝKONNÝ RIADITEĽ:
Vladimír Mužík, tel.: 02/48 238 100
RIADITEĽKA OBSAHU:
Monika Huljaková, tel.: 02/48 238 210
FINANČNÝ RIADITEĽ:
Martin Mráz, tel.: 02/48 238 200
OBCHODNÁ RIADITEĽKA:
Katarína Michalechová, tel.: 02/48 238 106
RIADITEĽ DIGITÁLNYCH MÉDIÍ:
Denis Schwarcz, tel.: 02/48 238 442
RIADITEĽ MARKETINGU, PR A EVENTOV
Ivan Netík, tel.: 02/48 238 141
OBCHODNÁ MANAŽÉRKA:
Zuzana Koleniková, tel.: 0917 624 365
e-mail: zuzana.kolenikova@mafraslovakia.sk
PREDPLATNÉ: tel.: 0948/987 958, 0917/238 238

e-mail: predplatne@mafraslovakia.sk
online: <http://predplatne.hnonline.sk>

MAFRA Slovakia, a.s., je druhým najsilnejším
vydavateľstvom na Slovensku.
Vydáva viac ako 50 printových titulov, prevádzkuje
14 webových portálov a internetovú televíziu.

ADRESA VYDAVATEĽSTVA:
MAFRA Slovakia, a.s.
Nobelova 34, 836 05 Bratislava
tel.: 02/48 238 100
IČO: 51 904 446

TLAČ: WALSTEAD MORAVIAPRESS s. r. o.,
U Póny 3061, Břeclav

PREDPLATNÉ NA 12 MESIACOV:
42,90 € s DPH
CENA JEDNÉHO VÝTLAČKU: 3,90 €
VOLNÝ PREDAJ: Mediaprint-Kapa, Presse Grosso, a. s.
REGISTRAČNÉ ČÍSLO: EV 5560/17
ISSN 2585-8009

Nevýžadanú poštu redakcia nevracia.

© Copyright MAFRA Slovakia, a. s. Autorské práva sú vyhradené a vykonáva
ich vydavateľ. Autori článkov zverejnených v tomto vydaní si v zastúpení
vydavateľom vyhradzujú právo udeľovať súhlas na rozmnožovanie a na verejný
prenos článkov, ako aj na verejný rozširovanie rozmnožiny týchto článkov
v zmysle § 33 ods. 1 písm. a) a d) autorského zákona.
Vydavateľstvo MAFRA Slovakia, a. s., je súčasťou koncernu AGROFERT.
Odborným garantom magazínu Čarouné Slovensko je Asociácia cestovného
ruchu Slovenskej republiky.

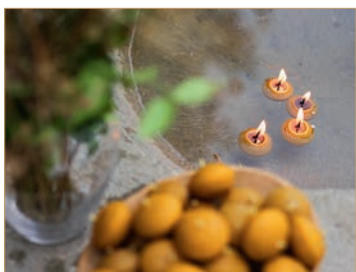
Podakovanie

S pribúdajúcim vekom i so zhoršujúcim sa zdravotným stavom sa okruh mojich cestovateľských aktivít veľmi scvrkáva, a tak váš časopis je pre mňa pohladením na dušu. Odhaľuje mi krásy nepoznané, privádza ma na už navštívené miesta, obnovuje príjemné spomienky. Naše malé Slovensko je naozaj čarovné.

A Čarovné Slovensko – váš-môj časopis – je čarokrásny, úžasný. Je v ňom všetko – príroda, architektúra, remeslo, kultúra aj recepty (tie tekvicové špagety zo septembrového čísla boli „mňamkovité“) – ozaj všetko. A ešte čosi navyše! Srdiečko! Vidieť, že všetci v redakcii robíte svoju prácu od srdca, s láskou. ĎAKUJEM!

Iveta, Velký Krtíš

Z darov prírody

V poslednom čísle ma zaujal článok o prírodnom cintoríne vo Zvolene. Pochádzam z toho kraja

a pripomenulo mi to moje detstvo. Moja mama by si určite prišla na svoje, pretože kedysi, keď prišli do módy prezdobené vence s rôznymi umelými kvetinami, ona išla úplne iným smerom, a na hroby sme nosili vence a ozdoby z machu, zo šišíek a z rôznych iných darov prírody. Tak ako vtedy, aj dnes by jej výzdoba patrila k tým najkrajším. A najekologickejším.

Anna, Krupina

Zo zákulisia

Keď za oknom začali klesať teploty, redaktorka **Veronika** hľadala spôsoby, ako sa doma zahriať, napríklad aj takýmto vlastnoručne vyrobeným svietnikom. Nuž, v priezvisku má síce stále Mráziková, no od narodenia je rada v teple.

Návšteva cukrovaru v Trenčianskej Tepľej sa začala intímnu otázkou – akú veľkosť nôh máte? Bezpečnosť totiž bola na prvom mieste. A tiež to bola doslova sladká návšteva. Nielen, že redaktorka **Katka** ochutnala surovú cukrovú repu, ale aj si ju odniesla domov, aby z nej mohla pripraviť napríklad buchty-repáky, na ktoré nájdete recept na strane 80. Naši predkovia ich vraj piekli bežne.

„Toto je náš život,“ opisoval fotograf **Jaroslav** atmosféru, v akej vznikol článok o vianočných zvykoch v obci Červený Kameň. Veru s takouto úžasnou partiou ľudí všetko ide určite skvele.

Ako v rozprávke o perníkovej chalúpke sa cítil redaktor **Dan** v Kremnici. A aby to bolo úplne dokonalé, vžil sa do jednej z vedľajších rozprávkových postavičiek – do perníčka. Kto vie, čo by povedali Janko s Marienkou, keby na chalúpke zbadali takýto perník.

#carovneslovensko

Boli ste niekde na výlete a chcete sa s nami podeliť o všetku tú krásu, ktorú ponúka naše čarovné Slovensko? Pošlite nám svoju snímku na magazin@carovneslovensko.sk, označte na svojich fotkách na Instagrame [@carovne_slovensko](https://www.instagram.com/carovne_slovensko) alebo použite hashtag [#carovneslovensko](https://www.instagram.com/explore/tags/carovneslovensko) a my budeme radi vaše fotky zdieľať na našom profile alebo ich rovno uverejníme.

„Velká Homola je vrchol v Malých Karpatoch, na ktorom sa nachádza rozhľadňa. Túra k nej nie je náročná a počas zimy to tam vyzerá naozaj krásne.“
Radoslav Hoppej @niejeturabezstura

„Táto gotická veža z františkánskeho kostola je najvýraznejším architektonickým prvkom v Sade Janka Kráľa v Bratislave.“
Radoslav Hoppej @niejeturabezstura

„Hojdačka v Zázrivej na skalnom brale s výhľadom na okolité vrchy.“
Ivana Lacková

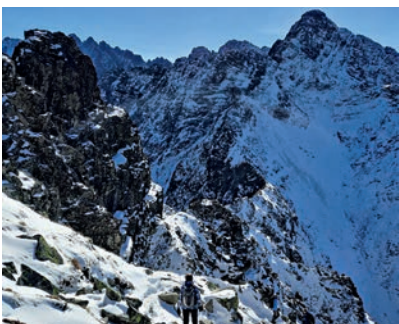
„Fotografia zachytáva mrazivé, ale čarovné počasie Strážovských vrchov – vrch Strážov.“
Peter Ruman @peter.ruman

„Kľak je čarovné miesto hlavne počas zimných mesiacov, keď je všade sneh a človek si môže vychutnať krásny západ slnka.“
Adrián Krausko

„Fotka bola zachytená dronom nad horským priechodom Branisko.“
Ivan Fabiny @i_fbn

„Vyjsť na Jahňací štít je náročná túra. Pre menej zdatných turistov odporúčam prísť aspoň na Chatu pri Zelenom plese.“
Katarína Akantisová @ketrinka_a

„Takúto sme mali zimu, túto fotografiu (a mnoho iných) sme urobili cestou zo Semeteša na Petránky-Javorníky.“
Janka a Janík Spišiakovci

„Venujem sa foteniu len amatérsky, toto je jedna z mnohých mojich fotografií z potuliek po Slovensku – Rovníčky, pohľad na Ďumbier.“
Zuzana Michnová

An aerial photograph of a winter landscape in Hačava. The scene is dominated by a dense forest of trees heavily laden with snow, creating a white and blue palette. In the lower right, a stone church with a dark, conical roof stands on a snow-covered slope. To the left, a small cluster of houses with snow-laden roofs is visible. The overall atmosphere is serene and picturesque.

ČAROVNÉ OKO

Milan Špak

Malebná zima v obci Hačava.

A full-page photograph of a winter landscape. The scene is dominated by snow-covered trees and hills. In the foreground, there are several bare trees with snow-laden branches. The middle ground shows a snow-covered field with a few more trees and a fence line. The background consists of rolling hills covered in dense, snow-covered forests. The overall color palette is a mix of white, light blue, and dark blue, creating a serene and cold atmosphere.

Miesto na vaše fotky

Chodíte radi do prírody? Cestujete po Slovensku a podarili sa vám unikátne zábery, ktorými by ste sa radi pochválili? Toto je to miesto, kde ich vieme ukázať v plnej kráse na veľkej ploche. Pošlite nám ich minimálne vo veľkosti A4 s rozlíšením 300 dpi na magazin@carovneslovensko.sk a dostanú šancu ukázať sa svetu.

Vladimír Ruček
Čičmianske lúky

BIELA *zima*

KONEČNE JE TU. ZIMA, JEDNO Z NAJČAROVNEJŠÍCH OBDOBÍ ROKA, KEĎ SA CELÁ KRAJINA OBLEČIE DO BIELEJ PERINY. POCHODIL SOM SI NAŠE KRÁSNÉ HORY A MIESTA, KDE NEBOLA O SNEH NÚDZA. PRI TEJTO FOTOSTORY BUDETE MAŤ CHUŤ NAPLÁNOVAŤ SI DOVOLENKU V HORÁCH A ZAŽIŤ ROVNAKÚ ZIMNÚ ROZPRÁVKU.

Text a foto: Viktor Beličák